

מסורת הש"ס

(א) ונחישין נמי אמרין לקולא רש"י בשבת קנה. ד"ה ושמאל אמרין. (ב) וזה מנ. (ג) ומוספתא פ"ד, ט"ז כפי המסורת להמנינים כפ"י דטהרין כהנדרש השלש, (ד) אר"י פ"ד ע"ש דלמלא כסם אלשע בן אציה, (ה) נ"י רש"י דטהרין נל. ד"ה יש להס' לו, (ו) ז"ל ויוסף ה', (ז) מוספתא, (ח) כהנא, (ט) כהנא, (י) שבת קנה י.

תורה אור השלם

1. והא"ר יהודה תורה ודברו וחקש על פני החרוץ ורחא אלהים מפרקת על פני דהקפ"ה: בראשית א ב 2. ואמר אלהים ידו רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים: בראשית א ב 3. אל תתן את פוך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני הפולאך כי שגגה היא למעלה יקצקו האלהים על קולך ותבל את מעשה ידיך: קהלת ה 4. שובו בנים שובבים נאם יי: כי אגבי בעליהם בכם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה והבאתי אתכם ציון: ירמיהו ג ד 5. ביום טובה יהיה טובה ויהיו רעה ראה גם את זה לעומת זה עשה האלהים על דברת שלא ימצא האדם אחריו מאונק: קהלת ז יד 6. תחת בשבתכם משנה וקלמה ירנו וחקקם לבן בארצם משנה ירשו שמחת עולם תהיה להם: ישעיהו ט ז 7. יבשו דרפי ואל אבשה אגני יחתו הקנה ואל אחתה אני קבאי עליהם יום רעה ומשנה שברון שברם: ירמיהו יז יח 8. לא יערכנה וקבא תובוכית ותמקרתה פלי: איוב כח יד 9. אין שלום אומר יי: לרשעים: ישעיהו מח כב 10. כי אם תבסטי בנתך ותרבי לך בירת נקמת עונך לפני נאם אלהים: ירמיהו ב כב

גליון הש"ס

גמ' וחישינן שפא באמבטי עיברה. עיין משנה למלך פט"ז מהל' ארומה הלכה ד פט"ז מהל' א"ר הל' יי:

מוסף רש"י

ונוחין לאבדן ככלי דזכירות. לא שאין להם מקנה (שם להם מקנה להמנין ולמור ולעשות מהן לכן) אלא שפסוקים נשתנו ממקומן (סנהדרין א, א).

רבינו חננאל

דיכין רחוא למטטרון דאמריהבא ליה רשותא חדא שעתא למיתב למכתב וכתא דישראל אפר גמירי דלמלעה באותו מקום אין שם ישיבה שפא שתי רשויות הן. יצתה בן קול ואמרה שובו בנים שובבים חרן מאלישע אחר שגליו ידוע לפניו שאינו חורר בתשובה שלמה לעולם. שיליו היה חורר לא היה נטרד שאין הפרגוד נעלם בפני בעלי תשובה מיד מחיה למטטרון שתי פולסי נדרא. ח"ו שיש עליו דין אלא להראות אללישע שיש לו ארון שהוא עליו וזה שאמר אחר משום ר' עקיבא כי רשע מתחייב בגיהנם חלקו וחלק הצדיק והצדיק זוכה בג"ע חלקו וחלק הרשע ואסמכתא אקרא זה לכן בארצם משנה יירשו ומשנה שברון שבים. ד"א לאו דסמא הן וקרא מדרש הוא ולא עיקר. מיהו אית לן למימר שהמחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה ועונו גדול מאד והוא וכליו ועל כיצא בן נאמר ומשנה שברון

אין דורשין פרק שני חגיגה

טו.

יכול אני לנעול. שהיה צקי בהטייה זו נמי נבעלת כן: באמצעי. כלי שרומזין בו כל הגוף וי"ל שהטיה שם אדם שכבת זרע ונכנס במעיה: מעיקרה. כשילאת מן האדם: מאין ולאין. מאין מצא ואין לך טרוד: לופה הייתי. מתכוון במעשה דנאשית: ואין צינים. במקום חינוך מקום קשרי כיפת הרקיע צקרקע: גודא דגמלא. כשנסדרין לוחין לגש ז' אלא זו אי אפשר שלא תהא ריוח צינתיים וכן גלימי וכן כסי: סחופין. כפופין: אחר קיץ בניטעות. קלקל ועיות כנכנס לפרדס ומקצץ הנטיעות. ולפי שדימה אותן בתחלת הדברים לנכנס לפרדס נקט לישנא דקיץ בניטעות: לא עמיה לא גרסין: לא עורף. דבכל דליה יש להס פנים: עיפוי. עיפות: פולסי. מכת מקל כשטוהלד"י: פוגלא. ננון: ממשלה. ערוגה: ועוין לאבדן. על ידי שכתה: כי

יכול אני לנעול כמה בעילות בלא דם או דלמא דשמואל לא שכיח א"ל שכיחא אמר להו דשמואל לא שכיח א"ל וחישינן שמא באמבטי עיברה והאמר שמואל א"ל שכתב זרע שאינו יורה כחץ אינו מורעת א"ל מעיקרא נמי יורה כחץ הוה ת"ר א"ל מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהיה עומד על גב מעלה בהר הבית וראהו בן זומא ולא עמד מלפניו אמר לו מאין ולאין בן זומא אמר לו צופה הייתי בין מים העליונים למים התחתונים ואין בין זה לזה אלא שלש אצבעות בלבד שנאמר י"רווח אלהים מרחפת על פני המים כינה שמרחפת על בניה ואינה נוגעת אמר להן רבי יהושע לתלמידיו עדיין בן זומא מבחזין מכדי ורוח אלהים מרחפת על פני המים אימת הוי ביום הראשון הברדל ביום שני הוא יהוה דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים וכמה אמר רב אחא בר יעקב כמלא נימא ורבנן אמרי כי גודא דגמלא מר זוטרא ואיתימא רב אסי אמר כחרי גלימי דפריסי אהרדי ואמרי לה כחרי כסי דסחיפא אהרדי אחר קיצץ בניטעות עליו הכתוב אומר אל תתן את פוך לחטיא את בשרך מאי היא הוא מיטטרון דאיתיהבא ליה רשותא א"ל למיתב למיכתב וכוותא דישראל אמר גמירא א"ל למעלה לא הוי לא ישיבה ולא תחרות ולא עורף ולא עיפוי שמא חס ושלום ב' רשויות א"ל הן אפקוהו למיטטרון ומחיהו שיתין פולסי דנורא א"ל מ"מ כי חזיתיה לא קמת מקמיה איתיהבא ליה רשותא למימחק וכוותא דאחר יצתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר א"ל אמר הואיל ואיטריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק ליתנהי בהאי עלמא נפק אחר לתרבות רעה נפק אשכח זונה תבעה אמרה ליה ולאו אלישע בן אביה את א"ל עקר פוגלא ממישרא בשבת ויהב לה אמרה אחר הוא שאל אחר את ר"מ לאחר שיצא לתרבות רעה א"ל מאי דכתיב ג"מ את זה לעומת זה עשה האלהים אמר לו כל מה שברא הקב"ה א"ל ברא כנגדו ברא הרים ברא גבעות ברא ימים ברא נהרות אמר לו ר"ע רבך לא אמר כך אלא ברא צדיקים ברא רשעים ברא גן עדן ברא גיהנם כל אחד ואחד יש לו ב' חלקים אחד בנן עדן ואחד בגיהנם וזה צדיק נטל חלקו וחלק חברו בנן עדן נתחייב רשע נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם אמר רב משרשיא מאי קראה גבי צדיקים כתיב לכן בארצם משנה ירשו גבי רשעים כתיב ומשנה שברון שברם שאל אחר את ר"מ לאחר שיצא לתרבות רעה מאי דכתיב לא יערכנה זהב וחכוכית ותמורתה כלי פז אמר לו אלו דברי תורה שקשין לקנותן ככלי זהב וכלי פז ונוחין לאבדן ככלי זכוכית א"ל אמר לו ר"ע רבך לא אמר כך אלא מה כלי זהב וכלי זכוכית א"ל מע"פ שנשברו יש להם תקנה אף ת"ח מע"פ שסרה יש לו תקנה אמר לו אף אתה חוזר כך אמר לו א"ל כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר ת"ר מעשה באחר שהיה רוכב על הסוס בשבת והיה רבי מאיר מהלך אחריו ללמוד תורה מפיו א"ל אמר לו מאיר חוזר לאחרך שכבר שיערתי בעקבי סוסי עד כאן תחום שבת א"ל אף אתה חוזר כך א"ל ולא כבר אמרתי לך כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר תקפיה עייליה לבי מדרשא א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו אין שלום אמר ה' לרשעים עייליה לבי כנישתא אחריתי א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו כי אם תבסבי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני עייליה לבי כנישתא אחריתי א"ל לינוקא

ומחיהו שיתין פולסי. להודיע א"ל שאלן יכולת למטטרון יותר מאחריני: שובו בנים שובבים. צירושלמי מפרש למה אירע לו כך ואיכא טפי מקראות שדורש והיה הורג דוצרי דברי תורה ואמר כל תלמיד דהוה חמי ליה הוה קטיל ולא עוד דהוה על לבית ועדא הוה חמי עזילא

קמיה סופרא ואמר מאן אלו עזדין הכא כו' כיון דהוה שמעין ליה שצקין ואזלין וקאמר ליה ר"מ מאי דכתיב ויהי ציך) את כל אשר לאיוז למשנה (איוז מצ) ואמר לו שפכל לו ממונו והוא השיב שר"ע דריש ליה צוכות מצות ומעשים טובים צרכ מראשיתו ומייתי ליה טוב אחרית דבר מראשיתו ודריש ליה ר"מ לאדם שהוליד צנים צילדותו ומתו וצוקנותו הוליד ונתקיימו ואמר לו ר"ע רבך לא כך דרש אלא טוב אחרית דבר שהוא טוב מראשיתו וצין הוה המעשה אציה אצי הוה מגדולי ירושלים וציוס שזא למחולי צרת לכל גדולי ירושלים והושעין צרת אחד ולר"א ולר' יהושע צמקוס אחר מן דלכלין ושפין שרין מטפחין ומרקדים אמרי עד דאלין עסקין דידיהו נעסקו דדיין יצזו ונתעסקו דצדרי תורה ירדה אש מן השמים והקיפה אותן אמר לון אציה אצא גברין מה צאתם לשרוף ציתי אמר לו ח"ו אלא יושעין סיינו וחוזרין דצרי תורה מתורה לנציאים ומנציאים לנכזבים והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני לא צאש נתנו אמר הואיל וכן כהה של תורה אש יתקיים הכן הזה לתורה אני מפרשו ולפי שלא היטה כוננו לשמים לנפיק לא נתקיימו צו וצמקוס שיש צמקוס שלטו אחורי הפרגוד יש לשם ממחורי צית קדשי הקדשים עוד איתא התם שהיה רוכב ציוה"כ שחל להיות צצתה ושמע כו' ומייתי ההוא דפרק קמא דקדושין (דף נט:) שראה א"ל אחד שנטל הצנים ושילת את האש וחי איתא נפל ומת ולא היה דורש כו' יעקב דמייתי התם ועוד איתא שראה לשון רבי יהודה הנחמסו נתון צפי כלל והיינו צצתה רבך דקדושין ורבי נתן אומר כשהיתה אמו מעוצרת ממנו עצרה לפני ע"ו והריחה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין א"ל מזדעזע צנופה א"ל כעכא ולצקוף חלה מתנוגלה ואמר לו לר"מ רבך אצאש אול גציה לצקרת' וא"ל חוזר כך אמר אי הדננא מתקצלין אמר ליה והכתיב (תהלים ז) משז אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם צכה אלישע ונפטרי א"ר מאיר דומה שמתוך משונה נפטרי א"ל וכן מן (דקדושינן) ירדה אש מן השמים ושרפה אותו וא"ל לר"מ הא קצר דרבך (אוקיד אחא) וקא פריס גלימיה עליה ואמר ליני (פה) הלילה וגו' (רות ג) ליני פה צעולם הזה שדומה ללילה והיה צצוקר לעולם הצא אש יגאלך טוב יגאל זה הקדוש צרוך הוא שנאמר טוב ה' לכל (תהלים קמה) יגאל ואש לא יספון לגאלך וגאלתך אנכי אמר ליה א"ל אין (אמרין) לך צהיהא עלמא למאן את צעי למקדנא דקדמימא לאבדן או לרבך אמר לון מיקרב לרבי קדמי וצמר כן לאצא א"ל ושמעין לך א"ל ולא כן תנינן א"ל מליין תיק הספר עס הספר מליין אלישע צוכות מורחו: הא

עין משפט נר מצוה

א נמי פ"ח מהלכות יסודי התורה הלכה יא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אית מורעת דלמא מעיקרא נמי יורה: (ב) שם דלמיתבא ליה רשותא חדא שעתא ביורא למיתב ולמיכתב וכוותא: (ג) שם שפא חס ושלום שתי רשויות יש בשמיים מיד אפקו: (ד) שם חוץ מאחר שידע כבודי ומרד בי אמר הואיל ואיטריד כו' למיתב רעה אצתה כלי' ומיתב נפק נמקח: (ה) שם בן אציה את ששמן יצא בכל הארץ עקר פוגלא: (ו) שם כל מה שזאת הקציה בעולמו צרא כנגדו: (ז) שם לאבדן ככלי זכוכית ור"מ פ"א א"ל אלהים אפילו ככלי חרס אבל ר"ע כו': (ח) שם וכל זוכית הללו אע"פ ששחברו י: (ט) שם כל אמר לו והלא כבר שמעתי: (י) שם ללמוד תורה מפיו כיון שהגיע לחחרו שבת אמר לו מאיר: (יא) תוב ד"ה ומחיהו וכו' להודיע שאין לו יכולת יותר מאחריני כלי' ד"ה שובו וכו' והיה הורג רבי מרד ואמרין כל תלמיד דהוה חמי ליה משבח באוריתא הוה קטיל ולא עוד אלא דהוה ע"ו וכו' קמי ספרא והוה אמר מאן אלין יתבין עזדין הכא כו' ויבין דהוה שמעין בן הורין שבקין ליה ואזלין לון וקאמר ליה לרבי מאיר וכו' שר' עקבא דריש ליה וכו' ברך את איוב מראשיתו צוכות מצות ומעשים טובים שהיו ביה מראשיתו ומייתי ליה טוב אחרית דבר ר"מ אלא טוב אחרית דבר מראשיתו רבך הוה המעשה אציה אצי הוה מגדולי ירושלים היה וציוס שזא למחולי צרת לכל גדולי ירושלים והושעין צרת אחד ולר"א ולר' יהושע צמקוס אחר מן דלכלין ושפין שרין מטפחין ומרקדים אמרי עד דאלין עסקין דידיהו נעסקו דדיין יצזו ונתעסקו דצדרי תורה ירדה אש מן השמים והקיפה אותן אמר לון אציה אצא גברין מה צאתם לשרוף ציתי אמר לו ח"ו אלא יושעין סיינו וחוזרין דצרי תורה מתורה לנציאים ומנציאים לנכזבים והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני לא צאש נתנו אמר הואיל וכן כהה של תורה אש יתקיים הכן הזה לתורה אני מפרשו ולפי שלא היטה כוננו לשמים לנפיק לא נתקיימו צו וצמקוס שיש צמקוס שלטו אחורי הפרגוד יש לשם ממחורי צית קדשי הקדשים עוד איתא התם שהיה רוכב ציוה"כ שחל להיות צצתה ושמע כו' ומייתי ההוא דפרק קמא דקדושין (דף נט:) שראה א"ל אחד שנטל הצנים ושילת את האש וחי איתא נפל ומת ולא היה דורש כו' יעקב דמייתי התם ועוד איתא שראה לשון רבי יהודה הנחמסו נתון צפי כלל והיינו צצתה רבך דקדושין ורבי נתן אומר כשהיתה אמו מעוצרת ממנו עצרה לפני ע"ו והריחה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין א"ל מזדעזע צנופה א"ל כעכא ולצקוף חלה מתנוגלה ואמר לו לר"מ רבך אצאש אול גציה לצקרת' וא"ל חוזר כך אמר אי הדננא מתקצלין אמר ליה והכתיב (תהלים ז) משז אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם צכה אלישע ונפטרי א"ר מאיר דומה שמתוך משונה נפטרי א"ל וכן מן (דקדושינן) ירדה אש מן השמים ושרפה אותו וא"ל לר"מ הא קצר דרבך (אוקיד אחא) וקא פריס גלימיה עליה ואמר ליני (פה) הלילה וגו' (רות ג) ליני פה צעולם הזה שדומה ללילה והיה צצוקר לעולם הצא אש יגאלך טוב יגאל זה הקדוש צרוך הוא שנאמר טוב ה' לכל (תהלים קמה) יגאל ואש לא יספון לגאלך וגאלתך אנכי אמר ליה א"ל אין (אמרין) לך צהיהא עלמא למאן את צעי למקדנא דקדמימא לאבדן או לרבך אמר לון מיקרב לרבי קדמי וצמר כן לאצא א"ל ושמעין לך א"ל ולא כן תנינן א"ל מליין תיק הספר עס הספר מליין אלישע צוכות מורחו: הא

לעזי רש"י

בשטנאד"ר. מקלות.